

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 85

Maribor, sobota, dne 23. oktobra 1937

Leto XII

Dalje, dalje ...

Da ne obstanemo sredi pota k demo-
kraciji.

Notranje sodelovanje ali homo-
geni princip konstruktivnega cilja je
potreben vsaki državi. To mora ve-
deti vsak, kdor zre realno na prak-
tično življenje. In, če ohranimo spo-

Jugoslavija se nahaja na ozemlju,
ki so ga že od nekdaj obletavale pred-
vojne sile in ga še obletavajo povojne
kakor kragulji. Temu so vzrok delo-
ma naravna bogastva dežele, deloma
pa geografska (zemljepisna) lega,
ker je Balkan lahko prehodni teren
za zveze z orientom ali pa tudi
domnevna ovira, kadar hoče ščititi
svojo integriteto (veljavo in neodvis-
nost) v političnem in gospodarskem
oziru.

Po vojni se splošni položaj ni iz-
premenil. Imamo na tem ozemlju pač
eno večjo državo Jugoslavijo, ki je
naravno središče balkanske politike
na znotraj in na zunaj. Zato potrebuje
predvsem ta urejene razmere doma.

Iz prejšnjih let nam je znano, da
so hotele na razvoj v državi vplivati
nekateri tuje sile s politično propa-
gando. Propaganda ni uspela. Skušajo
pa dobiti vpliv v državi tudi gospo-
darske sile, katerim utegne slediti še
le politična sila. Proces je skoraj enak
onemu, ko so kolonijalne države po-
šiljale misijone v kolonije, za njimi pa
vojaštvo in kapitaliste. Kapital želi
danes dvigniti gospodarstvo in si s
tem pridobiti vpliv prvotno brez mi-
sijonov in vojaštva, dokler gre brez
njih. Kapital je imperijalističen, ker
si osvaja ljudi, blago in prostor za
eksploatacijo. Za gospodarskim vpli-
vom pa prihaja tudi politični vpliv, ki
ga pozneje kapitalistični imperijalisti
osvajajo tako kakor v Španiji, Abe-
siniji ali na Kitajskem. Vse to se do-
gaja v pričo nas in je torej dokaz.

Država se nedvomno nahaja v tak-
em položaju gospodarsko in geogra-
fično, da mora biti nje prva skrb, ka-
ko se sporazumno rešijo notranji pro-
blemi, da se ne maramo podajati
v nevarnost, da bodo tuji vplivi v tej
ali oni obliki nesoglasje pospeševali
ter pridobivali več in več na vplivu
glede naših notranjih razmer, ker ne-
soglasja v državi, oziroma med držav-
ljani, jako lahko zlorablja tuji in do-
mači elementi, ki so v vsaki demo-
kratični in složni državi brez moči.

Izjava o sporazumu je
Največjo uslugo bo napravil bodo-
nosti države oni, ki bo ta težki pro-
blem resno razmotrival in ga rešil de-
mokratično. S tem država pridobiva
na ugledu in na moči, zlasti pa do-
seže mirni nadaljnji razvoj, ki bo brez
zunanje in domače nevarnosti ter brez
političnega nezadovoljstva olajšal
potrebni zdravi razvoj.

Za Španijo — Čehoslovaška?

Nemški katoliški demokrat (Hu-
bert Friderik princ Löwenstein), ki
živi v emigraciji, pravi v »Die Neue
Weltbühne« potem, ko prijazno opi-
suje dogodke v republikanski Španiji,
da se v Španiji odloča o usodi Evrope,
da čim bo Francija obkoljena s faš-
ističnimi režimi, kar se zgodi z zmago
fašizma v Španiji, prideta na vrsto
Avstrija in Čehoslovaška. Ta svet
pride tedaj pred Hitlerjeve in Musso-
linijeve topove, pa tudi za krščanstvo
pridejo časi, ki se dajo primerjati sa-
mo še z Neronovo strahovlado.

Istina je. Krščanstvo si s propa-
gando za fašizem koplje svoj grob.

Zima — huda preizkušnja za siromašno ljudstvo

Kako je preskrbljeno za nezaposlene in siromašne v bližnji zimi?

To vprašanje postavljamo povsem
opravičeno, ker se tako malokdo,
malokatera država s trdnim načrtom
in trdno voljo bavi s tem vprašanjem.
Ej, pravijo, konjunktura je, dela do-
volj, kdo bi se še brigal za to nadlež-
no stvar. In konec je modrovanja.

Stvar pa ni tako enostavna. Kon-
junktura bo čez zimo vsaj znatno po-
pustila in

sedanjim nezaposlenim se pri-
druži še znatno število novih.

Vrhu tega obubožanje in stradanje
velikanskega dela prebivalstva tvori
stalne kadre, ki niso dovolj preskrb-
ljeni, ki nimajo dovolj hrane in ne
obleke. To pomanjkanje je občutno
zlasti pri oslabeledih rodbinah, ki jih
tare leta in leta pomanjkanje.

Tu velja samo klic:

država in samoupravne korpo-
racije so dolžne, da tu posežejo
vmes z zadostnimi sredstvi,

Skoraj povsem k tej stvari spada
tudi poročilo mešanega odbora Dru-
štva narodov, ki je zbral statistični
pregled o prehrani po svetu. Poročilo
ugotavlja, da je prehrana ljudi po
vsem svetu znatno preslaba, ter po-
stavlja trditve, ki jo tudi mi vedno
povdarjamo, da je ljudska prehrana
pravzaprav svetovno gospodarsko
vprašanje.

Podatki o prehrani niso zbrani
predvsem v Veliki Britaniji, Zedinje-
nih državah in v škandinavskih de-
želah. Statistika celo v teh deželah
izkazuje mnogo preslabo prehranje-
vanje. In, če so že v teh deželah take
razmere, kakšne utegnejo biti šele v

siromašnejših in siromašnih deželah.
Poročilo tudi obžaluje, da je zani-
manje za prehrano tam najmanjše, kjer
je prehrana najslabša, predvsem so
te malomarnice — agrarne dežele.

Zbrani material jasno kaže, da je
prehrana vprašanje cen živlom. Ta-
ko je v Angliji poraba mleka naj-
manjša, ker je tam mleko najdražje,
dasi so tam sicer ugodne mezdne raz-
mere in tudi druga živila so razmero-
ma z drugimi deželami poceni. Majh-
na Finska prabi, dasi je siromašna de-
žela trikrat toliko mleka.

Poročilo odbora pravi k tem podat-
kom, da bodi najsvetejša naloga in
načelo vsake vladne politike, da ne
stori ničesar, kar bi podraževalo hra-
niva. Tega načela ne taje ne politiki
in ne gospodarski krogi, vendar pa
vale prav na življenjske potrebščine
bremena kakor za stavo. Ta uspeh se
deloma doseže že s pomnožitvijo
produkcije in s pocenitvijo distribucije
(razdeljevanja, prodaje).

Poročilo nadalje priporoča podpi-
ranje velikih rodbin, ki jim primanj-
kuje hrane. Uvedle bi se lahko tudi
druge akcije, kakor dajanje hraniv
boljše kakovosti določenim delom
prebivalstva po znatno znižanih cen-
nah. Še bolj potrebno bi pa bilo, pre-
skrbeti izdatno hrano onim, ki si je
ne morejo kupiti, zlasti otrokom.

Vprašanje prehrane je ogromno,
obenem pa tudi važno, če ne maramo
propadanja človeštva.

Skrb za prehrano je, žal, v
agrarnih deželah najslabša.

Eksperimenti za pasivne kraje se
kvečjemu zlorabljaajo in odvajajo od
organizacije problema. Mnogo več

koristi pozitiven načrt s stališča re-
dne prehrane kakor smo ga omenili
zgoraj.

Poročilo navaja 20 držav. Jugo-
slavija je glede cen za nekatera hra-
niva na 15. mestu. Cenejši so še Ar-
gentinija, Estonija, Madjarska, Leton-
ska in Poljska. Statistika pa ne upo-
števa, da so pri nas drugačne topo-
grafične in produkcijske razmere, ki
silno poslabšujejo splošni standard
prehrane. Vendar bi se dalo s pamet-
no prehranjevalno politiko marsikaj
koristiti.

Sorazmerno hrana pri nas ni naj-
dražja, vendar je prehrana silovito
slaba, včasih naravnost obupna in
trajno nezadostna. Naša prehrana ima
zlasti dve glavni napaki. Prvič po-
rabimo jako malo primerne hrane, to
je, take hrane, ki bi vsebovala snovi,
ki jih rabi organizem, da se more pre-
hranjevati. Hrana mora biti razno-
vrstna in predelana. Kako pa si naj
slabo plačani ali nezaposleni delavec
priskrbi tako hrano? Celo po mestih
in v industrijskih krajih so v tem o-
ziru razmere slabe, kaj šele po naših
vaseh, po malih kmetijah in po pustih
kraških krajih. To so razmere, ki
kriče do neba.

Potrebna je torej v naši državi
absolutno

aktivna prehranjevalna politika.

bila potrebna aktivna politika in politiki
sploh ne smejo nikdar pozabiti, da je
prehranjevalna politika prva in te-
melj, konzum pa ventil gospodarskega
razvoja. Kdor tega načela ne upošte-
va — ne razume narodnega gospo-
darstva.

—)(—

Narodna skupščina proti sporazumu opozicije

Šestojanuarci proti državnemu udaru opozicije.

Dne 19. t. m. je bilo zaključeno
redno letno zasedanje parlamenta in
senata ter 20. t. m. otvorjeno novo.
Pri tej priliki je parlament izvolil
novo predsedstvo. Za predsednika
je bil zopet izvoljen Stevan Cirić s
181 glasovi, za podpredsednika pa
Franjo Markić (172), Jevrem Tomić
(168) in Vuketić (170). Opozicijski
kandidati so pa dobili 115 do 128
glasov.

V senatu je bil izvoljen za pred-
sednika dr. Želimir Mažuranić s 54
glasovi, za podpredsednika pa dr.
Djura Kotur (54) in Svetozar Tomić
(50). Opozicijski kandidati so dobili
po 30 do 52 glasov.

Tako v narodni skupščini, kot v
senatu, je bilo ob tej priliki govora o
sporazumu združene opozicije in dr.
Mačka. V senatu je govoril šestjo-
nuarec, senator JNS Banjanin, ki je
očital vladi, da je trpela priprave
združene opozicije za državni udar.
V skupščini je pa predsednik dr. Ci-
rić izjavil, da je predlog opozi-
cije za ukinitve ustave nezakonit, in
da narodna skupščina tega ne bo ni-
koli dopustila. Narodna skupščina
res ni popolna, ker manjka del po-
slancev, ki uživajo voljo naroda, to-
da ima kljub temu avtoriteto in vabi

odsotne poslance, da pridejo in de-
lajo.

Splošno je bilo opaženo zbližanje
med JRZ in JNS glede odklonilnega
zadržanja napram sporazumu zdru-
žene opozicije. Šestojanuarci zastop-
ajo mnenje, da se sedanja ustava ne
sme razveljaviti kot se je vidovdan-
ska.

Senat in konkordat

Dr. Stojadinović je rekel, da kon-
kordata ne predloži senatu. Z izjavo,
tako se smatra, je odstavljen z dne-
nega reda. Senat je glasoval o izjavi
predsednika vlade na interpelacijo
Banjanina. Izjavi predsednika je v
tem zmislu pritrdilo 48 senatorjev,
proti jih je bilo 27.

Boj proti nacizmu na Madžarskem

Vmešana je Nemčija.

Na Madžarskem so začeli nacisti,
ki stoje v ozkih zvezah z Nemčijo,
s pripravami za prevrat. Vlada in
precejšen del meščanskih strank je
proti nacizmu in notranji minister
Szell je te dni zagrozil fašistom, da
jih bo v najkrajšem času prijel za
vrat. Prvak socialne demokracije s.
Payer je izjavil v imenu svoje stran-
ke, da meščanska demokracija v boju

Kapitalizem ruši in uničuje

Črni dan na ameriških borzah.

Na ameriških borzah so te dni
ogromno padle akcije industrijskih
družb v zvezi s padanjem cen raz-
nim surovinam, predvsem kovinam.

Kakor zatrjujejo, je padec indu-
strijskih vrednostnih papirjev posledica
razočaranja, ki je nastopilo
vsled zastoja gospodarskega procvi-
ta, deloma pa tudi odgovor na zadnje
Rooseveltove izjave, ki niso povsem
zadovoljile ameriških kapitalistov.

Posledice najnovejšega borznega
poloma bo najbrž občutila tudi Evro-
pa. Mogoče ni pretirano trditi, da so
dogodki na ameriških borzah pred-
znak novo nastopajoče krize.

s fašizmom lahko računa na pomoč
socialnih demokratov.

V zvezi z novo nastalim položajem
na Madžarskem se širijo vesti, da je
ponovno postalo pereče vprašanje
obnove habsburške monarhije. Toda
zdi se, da so to le bolj pobožne želje
nekaternikov, ki bi radi izkoristili
priliko, kot pa stremljenje vodilnih
predstavnikov države.

Nevmešavanje — debata brez konca

Zakaj gre v Londonu?

V londonskem odboru za nevmešavanje se je baje dosegel sporazum, da se bo sestavila mednarodna komisija, ki bo odpotovala v Španijo, da ugotovi število prostovoljcev v obeh taborih in odloči glede njihovega odpoklica. Delegat Sovjetske

Rusije je izjavil, da Rusija noče nositi odgovornosti za sklepe londonskega odbora in zavlačevanje rešitve vprašanja odpoklica tujih čet iz Španije.

Vso diplomatsko igro v zvezi s španskim vprašanjem je treba razu-

meti tako, da tu ne gre za Španijo in Špance, ampak za interese velesil, ki iščejo, kako bi se pri tej priliki okoristile. Francija brez Anglije ne more ničesar ukreniti, angleški konservativci so pa politični trgovci.

*

in 10.000 nemških vojakov, dočim je v republikanski vojski kvečjemu 15.000 prostovoljcev. Zato je nezmislno, da bi se na obeh straneh odpoklicalo enako število tujcev, kakor predlaga zastopnik Italije v Londonu.

Alfonz XIII. protežiranec angleškega trgovstva?

Pariški »Oeuvre« poroča, da angleški urad za trgovino odobrava pogajanja s Francovimi zastopniki v San Sebastianu glede povratka Alfonza XIII. na španski prestol. Razgovori so diplomatski, to je, Anglija hoče imeti čim večji dobiček, politični in gospodarski, od nesrečne državljanske vojne v Španiji.

—//—

Republikanska vojska pripravljena

Razplet vojnih dogodkov v Asturiji, kjer so nacisti te dni zavzeli Gijon, je neugoden za republikance. Že pred tedni smo povdarili, da se severna fronta Baskov in Asturcev, ki so odrezani od zaledja, ne bo mogla držati. Padec Iruna, San Sebastiana in Santandra je bil uvod v zaključno fazo tragedije junaških branilcev svobode španskega naroda.

Premoč nacistov, ki so vrgli na ta bojišča zlasti italijanske čete in nemška letala, je bila že dolgo časa očitna. Sovražnik se je posluževal vseh sredstev, da porazi republikance. Njegovi topovi in bombe z letal so razdejale cvetoča mesta in vasi ter pomorile nešteto starčkov, žen in otrok. Ker tega razdejavanja ni mogoče opravičiti pred kulturnim svetom, čitamo dan na dan v nacističnih po-

ročilih, da so »anarhisti« sami požgali mesta in povzročili razdejavanje, dočim v isti sapi govore o uspešnem obstreljevanju in bombardiranju odprtih mest.

Na aragonski fronti se razvijajo vojne operacije tudi še nadalje v korist vladinih čet, dasi se nacisti trudijo, da bi prodiranje republikancev proti trdnjavi Jaci zadržali.

Na ostalih frontah ni bistvenih dogodkov.

Vsekakor je republikanska vojska na osrednji fronti pripravljena, da se spoprime tudi z ojačenim sovražnikom.

Koliko tujcev je v Francovi vojski?

Po angleškem mnenju je v Francovi vojski okoli 100.000 italijanskih

Nemiri v Palestini

Razdelitev Palestine povzroča zapletljaj.

V Palestini so letos zavladale neznosne razmere. Dežela je postala judovska država pod angleškim varstvom. Priseljavanje Judov je pa trčilo na odpor Arabcev, ki hočejo Palestino zase. Atentati in poboji so na dnevnem redu in celo bitke z vstajškimi Arabci niso redke. Anglija je čez glavo zaposlena z varnostno službo v deželi in je bila primorana poslati vojaška ojačenja, to tem bolj, ker so položene skozi Palestino tudi petrolejske cevi, po katerih dovajajo angleške družbe petrolej iz Iraka v Jaffo ob Sredozemskem morju.

Zadnje tedne so nemiri zavzeli zopet zelo velik obseg. Angleži so aretirali več znanih arabskih voditeljev. Ko so hoteli zapreti mohamedanskega muftija v Jeruzalemu, je le-ta zbežal v Omarjevo mošejo in odtod na skriven način, po morju, v francosko Sirijo. Francozi so ga prijeli in internirali, potem pa izpustili.

Arabci, njim na čelu jeruzalemski mufti in drugi poglavarji, nikakor ne mislijo mirovati.

Začenja boj za Palestino in proti angleški nadoblasti. Za arabskim uporom pa stojita dve tuji sili: Nemčija, ki vodi boj zoper Žide in Italija,

ki ji je mnogo na tem, da zaposli Angleže v Aziji in Afriki ter oslabi njihovo moč, da bi tako dobila čim več časa za utrditev svojih pozicij v Sredozemskem morju. Probujanje nacionalne zavesti kolonijalnih narodov dela zaenkrat preglavice Angležem, prišel pa bo čas, ko bodo tudi tisti, ki danes sejejo veter, želi v svojih kolonijah vihar.

Doma in po svetu

»Stališče hrvaških socialistov do sporazuma.« Pod tem naslovom poročajo listi, da se je konferenca socialnih demokratov v Zagrebu izrekla proti sporazumu združene opozicije o proceduri, kako priti iz sedanjega stanja v državi. Ugotavljamo, da konferenca, kateri je predsedoval Vilim Haramina ni bila konferenca bivše Socialistične stranke Jugoslavije, ampak skupine, ki se je svoj čas oddvojila od Socialistične stranke Jugoslavije. — Da ne bo nepoučena javnost krivo informirana, smo smatrali za potrebno, da gornje ugotovimo, Izjava dr. Stojadinovića v Lon-

donu. Reuter poroča, da je dr. Stojadinović izjavil v Londonu, da je gospodarski dogovor z Italijo prinesel Jugoslaviji preference rimskih protokolov, ne namerava se pa Jugoslavija priključiti silam rimskega protokola.

Pomota beogradske »Javnosti«. V 42. številki, v članku o dr. Janezu Kreku, omenja beogradska »Javnost« tudi Ivana Cankarja ter ga imenuje največjega slovenskega liberalnega pisatelja. To pomoto moramo popraviti, ker je bil Ivan Cankar socialist. Zagreb hitro rase. Zagreb je imel leta 1931. 185.581 prebivalcev, sedaj jih ima pa 263.556. Vštevši bližnjo okolico pa jih ima celo že 327.510.

Judje na Poljskem so organizirali štiriurno stavko v znak protesta proti odločbi vlade, da se na univerzah uvedejo posebne klopi za židovske dijakke.

Povišanje plač francoskim uradnikom. Za povišanje plač francoskim uradnikom je dovolila vlada ljudske fronte 1200 milijonov frankov. O povišanju bo pa moral sklepati parlament.

Socialisti v luksemburški vladi. V novo luksemburško vlado sta vstopila dva socialisti, izmed ostalih ministrov sta dva katolika in en liberal.

Avstralija pred volitvami. V soboto, dne 23. t. m. bodo splošne volitve v

Tepeni Japonci

se umikajo iz pokrajine Šansi.

Osmi kitajski armadi se je posrečilo, da je prišla za hrbet japonski armadi, ki je prodirala v pokrajino Šansi. Zajeli so več desetstisoč Japoncev, ki so se nato skušali osvoboditi železnega obroča z obupnimi napor. Računajo, da je na tem bojišču padlo doslej 8000 Japoncev. Kitajci so doslej zaplenili 140 tankov, 200 oklopnih avtomobilov, na tisoče puške in okoli 100 topov. Vsled poraza se Japonci v neredu umikajo proti severovzhodu, v pokrajino Hopei, Kitajci jim sledijo vzdolž železniške proge Tiencin—Pukao.

Presekana je tudi zveza med severno in južno japonsko armado.

Pred Šangajem Japonci neprestano napadajo, toda še vedno brez uspeha in so njihove žrtve ogromne.

Italijanski fašizem v denarnih stiskah

Novi davki, ki jih bo čutil tudi konzument.

Italijanski ministrski svet je sklenil uvesti 10 odst. davek na kapital delniških družb v svrhu pokritja izdatkov, ki so nastali v zvezi z abesinsko vojno, za gospodarsko izgradnjo imperija in oboroževanje. Nadalje je sklenil povišanje prometnega davka od 2,5 na 3 odstotke in ustanovitev treh družb za gospodarsko izkoriščanje Abesinije.

Italijanski fašizem se nahaja v silni gospodarski stiski, v katero ga je spravila njegova imperijalistična (zavojevalna) politika v zvezi z oboroževanjem. Kakor vedno plača vse take račune ljudstvo: delavci, vojsniki, ...

Avstraliji. Volilci bodo odločali o politiki oboroževanja in povezanosti z Anglijo. — Prvak delavske stranke Curtcen pravi, da bi Avstralija prihitela Angliji na pomoč le v slučaju, ako bi bila napadena, strokovne organizacije pa so za čim ožjo povezanost z Anglijo in bojkot Japonske. Vsled te razdvojenosti v delavskih vrstah ni pričakovati kakšnih večjih uspehov delavske stranke.

Tiskovni sklad

Zagorje ob Savi. Sodrugi iz Zagorja so nam poslali znesek Din 1400 kot tiskovni sklad za trikratno izdajo »Delavske Politike«. Od tega so nabrali naši agilni poverjeniki D. P. in sicer: s. Bokal Albert Din 300.—; s. Ule Anton Din 225.50 in s. Bolte Ivan Din 174.50. Mi izrekamo iskreno zahvalo za požrtvovalnost zagorskim sodrugom in želimo, da bi se tudi drugi kraji tako odzvali, predvsem Trbovlje in Jesenice ter Ljubljana.

Širite naš list!

A. M. de Jong:

64

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

Mereyntje je pogledal svojega prijatelja po strani; ali se mogoče smeje? Toda obraz divjega lovca je bil resen, zato je mali, nezaupljivi dečko odgovoril pomirjen:

»No, to je jasno ... samo ob sebi razumljivo ... toda to ima še čas. Ako ljubi Bog hoče, bom šel na visoko šolo, v semenišče in potem bom duhovnik.«

»No, k tvoji novi maši pridem prav gotovo, da bom videl, kako boš to stvar izpeljal.«

Mereyntje je pomislil. Potem je dejal:

»To lahko vidiš že takoj jutri pri maši, ko bom prvič ministriral. Ali prideš, Vrč? Ali prideš?«

Goort je bil nekoliko presenečen. Za kaj takega mu res ni bilo. Previdno je odgovoril:

»Ja, vsekakor si bom moral stvar še premisliti. Še ne vem, ako bom imel čas.«

»O ne!« je vzkliknil Mereyntje, ki v premišljevanje odraslih ni imel nič kaj preveč zaupanja. »Ni treba, da o tem šele razmišljaš. Ti samo reci, da! ... He, ti, Vrč, pridi vendar ... ali mi oblubiš? ... Pridi vendar jutri zjutraj v cerkev!«

»No, pa naj bo, se je končno udal divji lovec in smešno vzdihnil. »Jutri zjutraj bom videl, ali znaš ali ne!«

»Boš že videl, Vrč,« se je radoval Mereyntje. »Jaz smem žvenkljati in mašniku privzdigniti rob njegovega plašča ... mašna knjiga je za me še pre-

težka, ta pride na vrsto, ljubi moj, ko bom nekoliko močnejši!«

»Vsekakor boš moral pojesti še veliko s slano obloženo kruha, dokler boš toliko pri moči,« mu je svetoval Goort in Mereyntje mu je resno prikimal.

Bil je nadvse srečen, da je svojega prijatelja pregovoril, da pojde z njim v cerkev. Dolgo časa je hodil poleg njega, ne da bi izpregovoril besedico. Na tihem je bil prepričan, da je njegova molitev za izpreobnjenje prijatelja začela učinkovati. Vendar ga ni to niti najmanj začudilo, ko je toliko prosil in tako trdno veroval, da bo uslišan, saj so ga učili, da kdor vztrajno in zaupljivo moli, bo tudi dosegel, česar prosí: prosite in se vam bo dalo, trkajte in se vam bo odprlo ... Vrč je končno moral kloniti pod silo milosti, ki jo je zanj izprosil Mereyntje, poln ljubezni in vere. Toda Mereyntje je bil prekanjen majhen misijonar! Skrbno je pazil, da bi te nade, ki jih je gojil, ne razodel svojemu prijatelju. Mogoče bi pa potem iz same kljubovalnosti krenil drugo pot, prav v nasprotno smer, ako bi mu pojasnil, da se Bog trudi, kako bi ga pripeljal na pravo pot ... Da bi le enkrat prišel v cerkev; maša bi ga gotovo prevzela in kaj šele, ko bi slišal župnikovo pridigo; gotovo bi bil s tem storjen velik korak naprej na poti k njegovemu izpreobnjenju. Potem bi gotovo vsi ti ljudje, ki tako slabo mislijo o njem, pa niti s prstom ne ganejo, da bi ga poboljšali, šele spoznali, kako dober človek je Vrč! Kajti Mereyntje ni opazil nič slabega na Vrču, razen, da je bil neveren. Res je bilo to hudo, toda bolj nesreča, kot pa zločin. Človek je moral imeti

z njim usmiljenje, ne pa, da bi se bil nanj hudoval. Kajti nevernik pride v pekel in mora tamkaj goriti na veke vekov ... To je bila strašna kazen ali obenem pa tudi, samo ob sebi umevno, pravična ... Včasih je Mereyntjeja oblihl pot od samega strahu in tesnobe, ki jo je občutil, ako se je domislil svojega prijatelja in pekoče večnosti, ki ga čaka, ako se ne bi spreobrnil ... Toda sedaj je bil v dno svojega srca vesel in srečen, kajti bil je prepričan, da bo dobro skoro zmagalo nad slabim; jutri že bo prišel v cerkev! Potem bo vendar vse dobro; kdo ve, ali ne bo že prihodnje leto opravil velikonočne spovedi in se na ta način rešil vseh svojih grehov. Mereyntje si je žvižgal vesel napev in bil ponosen. Kljub svoji skromnosti si je vendarle lastil ne majhne zasluge na izpreobrnitvi Vrča. Vse naokoli so bila polja že zorana za zimo. Mastnorjavo so se svetile grobe grude zemlje na novo potegnjenih brazdah. Tu in tam je še kukal iz zemlje zeleni dreselj ali pa je ležal kos pašnika, kot da bi se bil izgubil v sredi teh otožnih, temnih in zoranih njiv. Kmečki domovi s svojimi velikimi skednji, kupi slame in sena okoli njih, so se zdeli kot izgubljeni v tej neskončni puštnji polj, dobro vidni med debli in vejicem, visoko v nebo štrlečih, golih dreves. Nekaj od samote in tišine, ki jo pozna zima, je ležalo nad pokrajino. Hrup, ki vlada na poljih jeseni, ko pulijo sladkorno repo in je v teku sladkorna kampanja, je zamrl. Prišel je zimski čas, ko človek na deželi skoro v brezdelju pričakuje, da napoči pomlad.

(Dalje prihodnjč.)

Iz naših krajev

Trbovlje

Kdo je dopisnik denunciacije iz zadnjega predavanja? Gospod Fran Štaudinger, dopisnik dnevnika »Slovenski narod« v Trbovljah nam poroča, da on, ki je rudniški nameščenelec, ni dopisnik »Jutra« in da zato tudi ni avtor dopisa, v katerem se je dopisnik »obregnil« ob spominsko svečanost za prezidentom Masarykom in denunciral predavatelja, da je imel »oblastno nadziranje socialistični shod«. Gospod Štaudinger povdarja, da je bil vedno objektivni v svojem poročanju o naših prireditvah in radi tega objavljamo to pojasnilo, ker seveda nečemo delati nikomur krivice. Upamo, da bomo vendarle ugotovili pravega pisca onega odurnega napada, pri katerem se res ni mogel nihče »ubraniti utisa«, da je bil napisan prav v pisarni internacionalnega kapitala.

Krščanski socialisti ne poznajo krščanske pravičnosti. Dvakrat se je že zaletel trboveljski trobentač v »Delavski pravici« zaradi stanovanj. Dasi so najboljše stanovanja zasedli in jih še zasedajo krščanski socialisti, ga kljub temu boli, da dobe skromna stanovanja tudi socialisti — delavci pri rudniku. Strašno hudo mu je, da ima baje dopisnik »Delavske Politike« stanovanje s dvema sobama, kar se zdi seveda krščanskim socialcem neverjetno in nedopustno. Zakaj pa ni povedal, da ima sam predsednik krščanskih socialcev eno najboljših delavskih stanovanj, kar jih sploh premore rudnik v Trbovljah. To je stanovanje v obširnih dveh sobah, z vsemi pritlikinami in v najlepši koloniji. Ima pa samo enega otroka. Po krščansko gledano, ne sme imeti družina s štirimi že odraslimi otroci dveh sob, razen pristave krščanskih socialistov. Krščanski socialisti so pač oni svetniki, ki imajo roke obrnjene k sebi. Na solnce pa naj nikar ne hodi, kdor ima maslo na glavi!

Hrastnik

Razmere pri rudniku

Primorani smo, da javno spregovorimo o razmerah, ki vladajo v obratu tukajšnjega rudnika, posebno v pogledu kaznovanja rudarjev. Izgleda kot da bi pazniki tekmovali med seboj, kdo bo prvak v kaznovanju rudarjev, dasi so kazni po večini popolnoma neopravičene.

Mi sicer ne vemo, ali so postali ti gg. pazniki sami tako iniciativni ali imajo od kod drugod tozadevna navodila, vemo pa eno, da se gotovo potrudijo, da napravijo kolikor je največ mogoče. V njihovem interesu pa je tudi, da skrbje za svojo varnost in varnost svoje okolice, kar pa presega človeške moči in sposobnosti, pa se ne bo dalo doseči z nobenimi kaznimi!

Rudarji si gotovo ne žele dogodkov, ki so se odigrali v zadnjih letih v rudarskih revirjih, toda ako hočemo imeti mir v hiši, naj k temu ne primorejo samo rudarji s svojo potrpežljivostjo, temveč se mora prenehati s šikanami in neprestanimi kaznimi tudi od strani podjetja.

Koncert priredi dne 24. oktobra pevske odsek »Vzajemnosti« II v Hrastniku v prostorih steklarniške brunilnice. Nastopijo možiki in mešani zbor ter mandolinisti. Začetek ob 5. uri pop. Vse ljubitelje petja in glasbe vabimo. Odbor.

Obveščamo vse naše naročnike in to one, ki dobijo plačilo drugi teden, da bo od sedaj naprej pobiral naročino od njih s. Pušnik Anton. Poverjenstvo.

Črna pri Prevaljah

Masarykova proslava se bo vršila v nedeljo, dne 24. t. m. ob 9. uri dopoldne v gostilni Knez-Krtec v Črni. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen Viktor. Delavke in delavci, pridite vsi!

Guštanj

Predavanje o Masaryku se bo vršilo v nedeljo, dne 24. t. m. s pričetkom ob 3. uri popoldne v Sokolskem domu. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen Viktor. Udeležite se predavanja vsi!

Težno pri Mariboru

Veseloigro priredi »Vzajemnost« v soboto, dne 23. oktobra. Dilentanti uprizorijo »Skapinove zvijače«. Začetek ob 8. uri.

Pismo slovenskega prostovoljca z republikanske fronte v Španiji

Piše Radečan.

Aragon, 9. sept. 1937.

Na drugi strani, t. j. pri frankovcih, pa je zadeva s prehrano čisto drugačna. Oni imajo sicer več ozemlja kot republikanci. Toda ta zemlja je večinoma neobdelana, neobdelana in neplodna. Vsa prehrana vojske je navezana na uvoz iz inozemstva. Določati jim morata predvsem Nemčija in Italija. To sta dve državi, ki faktično sami gladujeta. Že samo to dejstvo kaže, da je verno sliko njih prehrane. In res je tako. Ni dneva, da ne bi pribežale k nam večje ali manjše grupe frankovskih vojakov in prvo njih vprašanje je, če imamo kaj jesti. Oni se ne morejo načuditi naši prehrani.

Naša plača znaša v zaledju 6 pezet, na fronti pa 10. To izgleda malo. Toda faktično je zelo mnogo, če pri-

merjaš s cenami drugih stvari. Najbolje kosilo v restavraciji stane 3 pezete, 1 l vina stane 1 pezeto, par najlepših nizkih čevljev, ki stanejo v Jugoslaviji 250 Din, stanejo 30 pezet. Najlepša obleka, ki bi stala 2000 Din, stane 200 pezet, steklenica šampanjca 6 pezet itd. itd. Povprečno so tukajšnje cene nasproti jugoslovanskim 1 : 10. Kar stane v Jugoslaviji 10 Din, stane tu 1 pezeto. Imamo vedno denar, dajemo ga za zbirke in nam še ostane.

A fašisti? Španci dobivajo dnevno 75 centesimov. Marokanci so plačani v starih, ničvrednih markah. — Torej stvarno ne dobivajo nič. Begunci in vjetniki prihajajo k nam razcapani in sestradi in večinoma brez fیکا. Največja fašistična novčanka, ki sem jo do sedaj videl pri vjetnikih ali beguncih, je bil bankovec od 5 pezet in še tega je imel neki podoficir.

Kako je z moralo? Jasno, da sita vojska ne krade. Čemu naj bi kradla,

Ljubljana

Maribor

V nedeljo vsi na shod v kino Apolo!

Krajevni medstrokovni odbor je sklical za v nedeljo, dne 24. oktobra ob 9. uri dopoldne v prostorih kina »Apolo« na Slomškovem trgu javno strokovno zborovanje, na katerem se bodo obravnavala vsa pereča delavska vprašanja. Na tem zborovanju bo delavstvu jasno obrazloženo novo pokojnin-

logi. Razdejanje pogobljene proge z bombami iz letal bi pomenilo onemogočenje prometa, dočim je navadne proge lahko popravili na ta način, da se poleg razdejanege tira položi nov tir. Škoda, da ti razlogi še niso bili poznani tistim, ki so začeli z akcijo za poglobitev proge, ker bi si bili prihranili stroške, ki so v zvezi s to akcijo. Da na razdejani progi ni bilo nič!

ske zavarovanje, to se pravi, kakšni so pripevki in kakšne bodo penzije. Nadalje bo podano izčrpno poročilo o novih zakonitih minimalnih plačah, o sklepanju kolektivnih pogodb in poravnavanju. Dnevni red je torej važen za slehernega delavca in delavko! Naj torej nihče ne manjka! Družnost!

Velik uspeh je imelo predavanje g. prot. Leona Detele o človeku sužnju in gospodarju prirode, ki ga je priredilo delavsko izobraževalno društvo »Vzajemnost«. — Številni poslušalci so ob koncu predavanja živahno ploskali res temeljitim izvajanjem predavatelja, ki je razčlenil ne samo razvoj človeka, ampak osvetlil tudi probleme današnjega časa in teorijo o razizmu. G. profesorja želimo še večkrat slišati!

Nedavno smo poročali o velikanskem sporu, ki se je razvnel med člani bogatejše mariborske rodbine radi preklica njihovega očeta, v katerem sporu so sodelovali kar štirje advokati, slovenski in nemški. Med tem je zadeva bila rešena in je na okrajnem sodišču nabit sledeč razglas: »S sklepom okrajnega sodišča v Mariboru z dne 5. septembra 1937 je bil dr. Franz Rudolf, industrijalec, prej stanujoč v Mariboru, Meljska cesta 19, sedaj v Gradcu, Georgigasse 2, radi slaboumnosti preklican. Za skrbnika je bil postavljen Pfrimer Julij, veletrgovec v Mariboru. Okrajno sodišče Maribor, dne 24. septembra 1937. Dr. Lavrenčič.«

Mariborska »Vzajemnost« bo kakor lansko leto priredila tudi letos za svoje člane tečaj za nemščino, ki bo pričel v začetku meseca novembra. Prijave se še sprejemajo v društvenem lokalu, Sodna ul. 9-II, vsak tork in petek od 7. do 8. ure zvečer.

V soboto je premiera »Sodnika Zalamjskega« v Zupančičevem prevodu in v Kovičevi režiji. Glavno vlogo igrajo Kovič Pavle, Košuta in Grom, nastopi pa skoro ves dramski ansambl in velika statisterija. Gledališka delavnica izdeluje povsem novo inscenacijo.

Policijska naredba za čas vpoklica rekrutov. Da se prepreči izgredi, je v dnevih 29. in 30. oktobra imetnikom gostilniških obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač rekrutom in njihovim spremljevalcem. Nihče tudi ne sme kupovati ali nositi pijače za rekrute in njihove spremljevalce.

Celle

Odmev sporazuma na Tončkovi glav! Torkovec »Jutra« tako čudno sprašuje, zakaj ni bilo pri zadnji občinski seji debate o resoluciji proti sporazumu združene opozicije in dr. Mačkovič, ter pristavlja, da ne ve ali so vodilni člani mestnega sveta na to pozabili — ali pa se še niso mogli tako hitro živeti v nove razmere in smernice... Gospodje (katere »Jutra« vprašuje) znajo šteti in tako so ugotovili, da tokrat ni bilo potrebne večine. O sporazumu na občini res niso razpravljali, pač pa se je o njem govorilo v velikem lokalu kavarne Kri...s. Po debati se je vršila menda spiritistična seja, ker so pričeli rožljati kozarci in mize. Ubogi ideolog Tonček, ki ga vse mesto pozna kot agilnega pretendenta na županski stolček, se je branil celo s stolom pred izvežbanimi boksači in zagovorniki sporazuma. Trmast in korajžen jurist Rudi pa ni hotel

sprejeti Tončkovih tez, ki mu jih je usiljeval, ker bi bila to sramota za ves šušmarski srez. Tudi ostali juristi, katerim Tonček ni dorastel, niso vzeli njegovih groženj resno, še manj njegove agitacije za pametnejšega Tončka, ki ima baje koren v narodu. — Rano zjutraj je Tonček, ki trdi, da ni korupcionista, povabil družbo še na svoj dom. — Zmagoslavni Rudi in še nekateri se vabilu niso odzvali. Kako je bilo potem, naj bo pozabljeno. Res pa je, da je bil Anton naslednjega dne silno slabe volje.

Radi raznih zaprek je naše društvo dalj časa mirovalo, tako da je postalo ljubiteljem in obiskovalcem naših prireditev dolgčas. Na pobudo nekaterih agilnejših članov se je na zadnji odborovi seji izdelal lep delovni program, ki se sedaj že izvaja. Takoj se je prišlo nekaj igralcev za dramatični odsek, kateri prične te dni z rednimi vajami.

K zdravju
Tvojega otroka spadajo tudi
zdravi zobje

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Studenci pri Mariboru

Prepovedan socialistični politični sestanek

Za v torek, dne 19. t. m. sklicani politični sestanek, na katerem bi imela poročati ss. Petejan in Eržen o političnem položaju, je sresko načelstvo Maribor desni breg prepovedalo.

Ker povabljenih ni bilo mogoče obvestiti o izdani prepovedi, so seveda prihajali na sklicani sestanek. Na svoje začudenje pa so našli pred vhom v lokal na dva orožnika, ki sta prihajajočim pojasnila, da se sestanek ne sme vršiti.

Zakaj je bil ta politični sestanek prepovedan ne vemo, če v resnici ni bil političen ali ne.

Ptuja

»15. je stanovanje za izprazniti.« Tako se glasi odpoved stanovanja, katero je dobila vdova po umrlemu Vogrincu, dne 9. t., to je drugi dan po pogrebu njenega moža. Dokaz srčne kulture in usmiljenosti.

Peki sledijo mesarjem. Ker se gg. mesarjem, ki prodajajo II. vrste meso za prvovrstno, nič ne zgodi, so se zdaj našli peki, ki prodajajo koruzni kruh reci in beri po Din 4.— za kg. Prosimo, da oblast napravi red i pri prvih i pri drugih.

Otvoritveno predavanje Ljudske univerze. V torek je ob lepi udeležbi predaval g. prof. arh. Baš iz Maribora o Ptuj v politični zgodovini Štajerske.

Škofja vas

Veliko trgatev priredi »Vzajemnost« dne 31. oktobra v gostilniških prostorih pri Sotošku v Šmarjeti. Sodrugi, sodružice in prijatelji našega društva vabljeni. Začetek ob 3. uri pop. Družnost! Odbor.

Jesenice

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zv. (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) vefilm »Ljube« (Zima v gozdu) s Hansi Knotkovo v glavni vlogi. Poleg tega še glasbeni film in Paramountov zvočni tečnik. Sledijo »Zadnji dnevi Pompejev«.

Priglasilo se je tudi lepo število pevcev, za pevske vaje; petje smo najbolj pogrešali, saj brez delavske pesni ni življenja za delavstvo. Predavateljski odsek bo preskrbel za cel ciklus predavanj o raznih aktualnih in znanstvenih vprašanjih. Tudi za delavsko glasbo je mnogo zanimanja, a žal so finančna sredstva preskromna. Tudi šahovski odsek zbira člane, da bodo lahko uspešno izrabili zimске večere. V najkrajšem času se ustanovi tudi propagandni odsek, ki bo prevzel važno misijo, da bo širil propagando tudi med manj zavednimi, prijatelje in somišljenike pa pozval, da store svojo dolžnost. — Delavci, stariši, skrbite, da se vam vaši otroci ne bodo zgubili v pokvarjeni družbi, pripeljite jih v vrste borcev za boljšo bodočnost. Upoštevajte naš klic in storili boste svojo dolžnost, svojim otrokom pa pomagali pripraviti boljšo bodočnost. Mi se bomo pa držali izreka: Kdor ni z nami — je proti nam! Družnost!

go slučajev, ko gre mlada žena z možem na fronto. Tudi to pri nas ni zabranjeno. Ravno to ustvarja v celotni naši vojski veliko spoštovanje do žensk, ki absolutno izključuje ne samo posilstvo, temveč tudi vsako drugo ponižanje.

A fašisti? Kaj bi govoril. Tudi jaz bi kradel, če bi bil vedno lačen. Tako tudi oni. Le z razliko, da si Marokanci in Italijani dovoljujejo mnogo več. Oni enostavno nasilno izropajo hiše in cele vasi, ter si nasilno vzamejo ljubezni, kolikor se jim hoče. Naravno. Španjolko dobiš le z ženitvijo ali posilstvom. Ker oni nimajo prilike in možnosti ženitve, jim preostaja le drugo sredstvo. Oblasti mežijo, ker ne smejo nervirati že itak nezadovoljnih Marokancev in italijanskih vojakov. A ne mežijo civili. Zato tudi stalni poboji med vojaštvom in civili, ki branijo svojo lastnino in čast svojih žena in hčera.

(Dalje prihodnjič.)

Prispela velika izbira jesenskega in zimskega blaga za plašče, obleke, kostume itd.

ČEŠKI MAGAZIN

Po tovarniških cenah

Maribor, Ul. 10. oktobra

Krojaške potrebščine!!!!

Na drobno!

Na veliko!

Mislila je, da je njeno perilo belo...

Če primerjate „navadno“ oprano perilo s perilom opranim z Radionom, Vas očiten razloček preseleti. In sicer zato: Navadno pralno sredstvo odpravi nesnago samo s površine — in nič več. Radion pa stori mnogo več: Krepki kisikovi mehurčki pronikajo skozi tkanino, zrahljajo in izločijo tudi trdovratno in utrto umazanijo. Zato mora z Radionom oprano perilo biti bolj belo in bolj čisto. In ker poleg tega pere zelo prizanesljivo, ostane perilo dalj časa trpežno.

Schichtov
RADION
pere sam

Cankarjeve knjige so v tisku, tisti, ki si jih žele naročiti, naj se nujno prijavijo pri poverjeniku Božiču Alojzu, trgovcu, Kralja Petra cesta, ali pri Jerancu Jakobu, Polule štev. 3.

Pasanti ki hodijo mimo »Zelenega travnika«, se pritožujejo, da je hodnik ob vsakem najmanjšem deževju pod vodo. Aperliramo na gg. pri mestni občini, da ta nedostatek odpravijo.

Delavski pravni svetovalec

Vajeniška mezda (Prevalje)

Vprašanje: Sin se že tretje leto uči mersarske obrti in je bilo v učni pogodbi določeno, da dobi tretje leto učenja že plačo. Teža mojster sedaj ne plačuje.

Odgovor: Po zakonu je mojster dolžan plačati mezdo vajencem že po preteku prvega leta vajeniške dobe. Zato lahko mezdo za vsa nadaljna leta naprej iztožite.

Rubež mezde (Braslovče)

Vprašanje: Tovarniška delavka je obsojena na povračilo zdravniških stroškov. Ali je mogoče njeno plačo zarubiti?

Odgovor: Letos je delavska mezda še nerubljiva, ker se more po zakonu iz leta 1873. zarubiti šele potem, ko je potekel izplačilni dan in le za nazaj za že opravljena dela.

Jamstvo za živino (Guštanj)

Vprašanje: Kupil sem kravo, ki mi je po 5 mesecih poginila. Bolezen je bila dolgotrajna. Ali lahko zahtevam odškodnino od prodajalca?

Odgovor: Po zakonu morate uveljavljati odškodnino za hibe pri živini tekom 6 tednov, odkar ste živino prevzeli. Po 5. mesecih tega ne morete več storiti.

Povrnitev investicij (Maribor)

Vprašanje: Stric se mi je z notarsko pogodbo zavezal, da pripade posestvo po

Griže

Pevski koncert

Moški in mešani zbor »Vzajemnosti« priredita v nedeljo, dne 24. oktobra ob 4. uri pop. v dvorani ge. A. Piki v Grižah pevski koncert. Vabljeni prijatelji delavskega kulturnega gibanja in delavske pesni! Družnost! — Odbor.

njegovi smrti meni in moji ženi, nakar sem v posestvo založil večji znesek; eno leto sva pa delala z ženo na posestvu. Sedaj pa je posestvo izročil drugemu. Ali moreva zahtevati nazaj, kar sva vložila?

Odgovor: Od strica lahko zahtevate povračilo zneska in odškodnino za delo, ki sta ga opravljala na posestvu.

Odškodnina za razlastitev

Vprašanje: Preko mojega sveta se gradi železnica, ter moram podreti hišo, ki stoji na njej. Ker glede odškodnine ni prišlo do sporazuma, je gradbena družba odstopila določitev odškodnine sodišču. Kakšna sredstva imam zoper odločbo sodišča?

Odgovor: Zoper odločbo prvega sodišča o višini odškodnine imate pravico v 14. dneh se pritožiti na višje deželno sodišče v Ljubljani (apelacija). Prej bo pa sodišče poskušalo doseči poravnano.

Nagrada stavbenika (Hrastnik)

Vprašanje: Pod firmo nekega stavbenika mi je navaden zidar postavil stanovanjsko hišo. Ali je stavbenik sedaj upravičen zahtevati za to kako nagrado?

Odgovor: To zavisi od dogovora med Vama. Če niste pri naročilu del stavbeniku obljubili nobene nagrade, marveč samo zidaru, potem stavbeniku niste ničesar dolžni.

Kranj

Iz ustanovnega občnega zbora ljotičevcev. Kakor smo že na kratko poročali v predzadnji številki našega lista, so preteklo nedeljo ustanovili Ljotičev »Zbor«. Ob tej priliki se je zbralo v kino dvorani Narodnega doma precejšnje število obiskovalcev, ki so se docela vidno razdelili v fašistični in antifašistični tabor. Fašistični tabor so tvorili razni, domačinom nepoznani obrazi, pristaši bivše »Oriune« in del buržuazije. ... dočim so antifašistični tabor tvorili predvsem domači, demokratično usmerjeni delavci in akademiki. Občnemu zboru je predsedoval uradnik »Semperita«, Košnik, predsednik novega odbora pa je zobozdravnik dr. Demšar. Opozicija je za trenutek obudovala doslej še docela nepoznane pobornike »jugoslovanskega« fašizma. Ko pa je zatem povzel besedo eden izmed govornikov, kateri so prišli v Jesenic, Ljubljane in kdo ve odkod še, je opozicija začela vzklikati: »Dol s fašizmom!« »Dol s korupcionisti!« »Dol s kapitalističnimi plačanci!« »Živela demokracija!« »Živela Združena opozicija!« »Živela svoboda!« In šele ko so vzkliki in življenjske prenehali, je mogel govornik nadaljevati z razlaganjem fašistične ideologije, odnosno »stanovske demokracije« — kakor se fašizem po jugoslovansko (in avstrijsko) imenuje. Kakor je navada nacistov, so bili tudi ti gospodje zelo radikalni v svojih besedah. Medklici opozicije pa so jih prisilili, da so pokazali svojo pravo barvo. Med velikim rohnenjem proti kapitalizmu so grozili ugovarjajoči opoziciji in napadli Francijo, ki po njihovem mnenju izkorišča našo državo ter se tolažili, češ, da čas, ko bodo oni odločali, ni več daleč... V odgovor na napade na Francijo jim je opozicija zopet odgovorila, da našo državo ne izkorišča Francija kot država, temveč francoski kapitalisti, tako, kakor nemški, italijanski, češki itd., ne izvzemši domačih, od katerih vsaj delavski razred nima večjih koristi. Ob tej priliki pa se je čulo iz vrst opozicije vzkliki:

Okoze za stavbe, apno, cement, beton-
železo, traverze ter vse železnino in ves
gradbeni material, kupite ugodno in
po zelo nizkih cenah v veletrgovini

ANDRAŠIČ — MARIBOR

Priznana velika konkurenčna zalo-
ga ur, zlatnine itd. Zahtevajte cenik!

Za gostilne: porcelan, emajlirana in lito-železna po-
soda, kozarce in steklenice ne kupite
nikjer ceneje, kakor v oddelku za ku-
hinjsko opremo firme

ANDRAŠIČ — MARIBOR

Zahvala

Podpisani izrekamo prisrčno zahvalo za številne izraze sočutja ob priliki izgube našega dragega moža oz. očeta, s.

Antona Podlaha

Najlepše se zahvaljujemo gg. prim. Dr. Kührju in Mrgoletu, ki sta storila vse za olajšavo njegovega trpljenja v zadnjih dneh življenja.

Lepo se zahvaljujemo vsem darovalcem rož in vencev ter pevskemu društvu železničarjev za žalostinke, kakor tudi s. Janku Segulu za poslovljene besede ob odprtem grobu.

Končno iskrena hvala vsem, ki so spremili našega nepozabnega Antona na njegovi zadnji poti.

Rodblina Podlaha

Mladinski vestnik

Medžeral Mato:

Proletarski mladini

3. Brezposelna mladina.

Brezposelnost je pojav v kapitalistični družbi, katere gospodarstvo je neurejeno in profitarstvo. Brezposelnost je leta 1932. dosegla 60 milijonov, to pa radi tega, ker se je po vojni preveč produciralo. Deloma pa je brezposelnost kapitalistom celo ljuba, ker se brezposelni ponujajo za nizko mezdo in s tem vrše pritisk na višino delavskih mezd.

Zavedamo se, da brezposelnosti v sedanjih družbi ni mogoče odpraviti. Vendar pa se da število brezposelnih znižati in njih položaj izboljšati, kar dokazujejo demokratično vladani narodi, ki so si priborili svobodo govora, zborovanja, tiska in organiziranja ter je pri njih socialna zaščita na precejšnji višini. V Sloveniji bo mogoče brezposelnost omiliti s širjenjem kulture med brezposelnimi itd.

Brezposelni so s silo odstranjeni s produktivnega procesa in vrženi na cesto. Prepuščeni so prilikam, ki pač vladajo na cesti. Brezdelje in izključitev iz delovne skupnosti v tovarni ali obrtni delavnici jih demoralizira, njih težki gospodarski položaj rahlija njihov značaj in tako postanejo sprejemljivi za protidelavsko propagando. S tem računajo fašistični agitatorji in z brezposelnimi snujejo svoje protiljudske bande. Kako razorno vpliva brezposelnost na duševni

razvoj mladega človeka, kaže naraščanje kriminalnosti, samomorov in prostitucije ter drugih takih lepih pojavov v današnji družbi med mladino.

Brezposelne je treba obvarovati pred propadanjem, če že brezposelnosti kot take ni mogoče v okviru kapitalističnega gospodarstva odpraviti. Paziti moramo, da se brezposelnost ne izloči iz delovnega razreda, da ostanejo v strokovnih, kulturnih in drugih delavskih organizacijah. Treba jih je aktivizirati za boj za njihove in za zahteve vsega proletarijata.

II.

MLADINA V AKCIJI

Rekli smo že, da je gospodarski red neurejen (anarhičen) in profitarstvo, razreden. V njem torej ni končno rešljiv problem delavske mladine. Rešitev tega problema je v gospodarskem redu, ki bo brezrazreden v socializmu. To nas pa ne sme zavajati v neaktivnost ali v fatalizem (fatalizem: dase bo vse samo od sebe razvijalo). Pripravljati moramo po socializmu v naših organizacijah, ki naj vzgajajo borbena in zavedna mlado generacijo. Tu je mesto za našo aktivnost in pa v boju za izboljšanje našega položaja, ki je do neke meje že mogoče tudi v tej družbi. Pri tem mora delavska mladina podpirati boj za demokracijo proti fašizmu.

(Dalje prihodnjič).

»Živela Francija!« »Dol s koncentracijskimi taborišči!« »Dol s Tehniško unijo!« »Dol z izdajalci delavskega razreda!« »Dol z izdajalci slovenskega in jugoslovanskega naroda!« Eden od govornikov je napadel tudi »Delavsko Politiko«, ki razkrinkava fašizem in se bori za demokracijo ter pravice delavskega razreda. Kdor je poslušal govornike, si je za ta del lahko prihranil radio prenos iz Rima in Berlina. Opozicija ni dobila besede in je bil občni zbor med burnimi protesti zaključen. Pred Narodnim domom pa se fašisti in antifašisti niso mogli ločiti poprej, dokler ni prišlo do pretepa, ki se je pričel, ko je eden izmed ljotičevcev — in to domačinom nepoznan — dal klofuto nekemu delavcu. Varnostni organi so pretep takoj zadušili in oba tabora razgnali. Govorniki na shodu so zmerjali opozicijo, češ, da je plačana banda in da ne odgovarjajo za event. posledice. Tak način govorenja je lasten takim »stanovskim demokratom« v vseh državah. Občni zbor ljotičevcev nam bo samo v vzpodbudo, da začnemo intenzivno akcijo in koncentracijo demokratičnih sil, predvsem pa delavskega razreda.

Delavci! Opozarjamo vas na današnji oglas slaščičarne Mohor.

RAZPIS

Stavbna, konzumna in gostilniška za-
druga »Delavski dom« v Trbovljah,
r. z. z. o. p.

razpisuje službo gostilničarja za go-
stilno »Delavskega doma« (na Tereziji)
Pogoji: da poseduje osebno pravico
in je zmožen kavcije v znesku Din
10.000 v gotovini.

Prejemki po dogovoru. Nastop takoj.
Pismene prošnje je vložiti najkasneje
do dne 31. oktobra 1937

Slaščičarna - Kavarna

n u d i :

slaščice, torte,
dezerte, bonbone,
čajno pecivo,
vino, likerje in
razno medeno pecivo.

ANTON MOHOR - O. JÄGER
KRANJ